

SLOVENSKI NAROD

zvečer vsak dan popoldne, izvenredni dodatki in priložnosti. — Inzerati: do 30 petik 4 2 D, do 100 vrt 30 50 p, večji inzerati petik vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišтво: Knaflcova ulica št. 5, prilijže. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poština plačana v gotovini.

Važni dnevi

Z večerajšnje sejo radičevskih poslancev in voditeljev v Zagrebu stopa naša notranjepolitična situacija v novo fazo, katere razvoj leži še v popolni temi. Stjepan Radić je kljub prvotni zmagi izgubil svojo prvo večjo bitko z radikali. Hotel je uničiti Pašića, a je bil udarjen sam. Pašić je danes močnejši kakor je bil ali še bolj, Radić je izgubil trdna tla pod nogami. Spoznati je moral, da je njegovo tajno zaledje, s katerim je računalo ko je izzval borbo, še prešlabo. Svoj del so prispevala brezdvomno tudi radikalna odkritja o korupciji radičevskih pravkov; morda so pretirana, morda deloma izmišljena, a nekaj podlage morajo imeti. In kar je glavno, v javnosti so vplivala in podrla vero v radičevsko borbo proti korupciji.

Tako so bili sklepi večerajšnje zagrebške seje tako pohljevi in tako trezni, kakor jih nismo vajeni iz radičevskega tabora. Radić sam je dobil sicer zadoščenje in zaupnico, obenem pa službeni komunikacije izražajo željo HSS po zopetnem vstopu v vlado. In g. Radić sam pristavlja, da njegova oseba ne sme tvoriti nikake ovire in da je pripravljen ostati izven vlade, ako bo to za nadaljevanje režima RR potrebno.

Jasno je, da radikali ne bodo mogli preko teli sklepov, ki jim bodo nač v kratkem sledili tudi konkretni Radićevi predlogi. Privatna pogajanja so po današnjih beogradskih vesteh že v teku. Vodi jih bivši trgovski minister Krajač, ki se je v Zagrebu opravičil, da ne more na sejo HSS, ker je bolan, v Beogradu pa medtem pridno konfirira z radikali in radičevskimi disidentii.

Gotovo bo o novi situaciji razpravljala že nedeljska seja radikalnega glavnega odbora. Umevno je, da bo velik del radikalov brez obotavljanja posegel po ponujeni spravi roki. Pokazalo se je že dostoj, da g. Nikić in Superina ne moreta zbrati okrog sebe toliko poslancev, da bi imeli radikali samo z njuno skupino potrebno večino v skupščini, poznanja z raznimi opozicijskimi skupinami pa tudi ne obetajo posebnih uspehov. Zato bi bila obnovev stare koalicije med radikali in radičevci najkomodnejši izhod iz momentane brezupne situacije in to, tem bolj, ker je pripravljen umakniti se tudi g. Pašić. Seveda pa je vprašanje, ali bodo ožji pristajši g. Pašića po svoji zmagi zadovoljni, da ostane njihov vodja še naprej izven vlade. V tem bo vsekakor nova ovira za obnovev vlade RR, ki naj bi se po naziranju radičevcev izvedla zopet pod vodstvom g. Uzunovića.

Možno je, da odstranilo tudi to zapreko. Potem moramo že za prihodnje dni računati s povratkom starega režima. A nato? Do sprave bodo privedli le taktični razlogi, le obzir na oportunistično, idejno podlago bo ostala nespremenjena, sporazum neiskren kakor je bil. Zato bo bolehalo tudi nova vlada RR kakor je stara in ne bo mogla storiti ničesar res važnega za konsolidacijo države, za omiljenje vsesplošne krize v našem javnem in gospodarskem življenju.

Tega se zaveda vsa uvidelna in trezna javnost, ki zato povratka RR ne bi mogla pozdraviti. Ozdravljenje bo prišlo še le, ko dobimo popolnoma novo konstelacijo. Vodstvo našega življenja morajo dobiti v roke novi ljudje čistih rok in čistih stremilj, ljudje, ki res hočejo, močno in srečno Jugoslavijo. Naša trdna vera je, da bo to tega prišlo, ako ne danes, pa jutri.

ZAUPNICA FRANCOSKEMU VOJNEMU MINISTRU

— Pariz, 23. aprila. Poslanska zbornica je odklonila s 336 proti 158 glasovi predlog za zmanjšanje kreditov za sklicanje rezervistov ter izreka zaupnico francoskemu vojnemu ministru Painleveu.

AMUNDSEN PRISPEL NA SPITZBERGE

— Berlin, 23. aprila. Amundsen in Ellsworth sta po poročilih iz Kodanja prispele na Spitzberge ter ukrenila vse priprave za odhod vodilnega zrakoplova na Spitzberge.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA NA ŠPANSKEM

— Pariz, 23. aprila. Luskusni brzovlak Pariz-Barcelona je pri postaji Cerona trčil s tovornim vlakom. Ogromna materialna škoda. Človeške žrtve: 4 posniki mrtvi in mnogo težko ranjenih.

Obnovev starega režima RR

Na večerajšnji seji HSS v Zagrebu je bila odobrena Radićeva taktika, obenem pa poudarjena potreba nadaljevanja politike sporazuma. — Pogajanja za sestavo nove vlade se že vrše. — Radić ne reflektira na ministrstvo. — Oviro tvorita Nikić in Superina.

— Zagreb, 23. aprila. S seje poslanskega kluba HSS objavljajo listi danes obsežna poročila. Ker pa se vsi udeleženci izredno vestno drže obveze, da bodo o poteku seje molčali, so listi navezani le na izjave voditeljev HSS. Seje se je udeležilo po izjavi Stepana Radića 47 članov radičevskega kluba. Opravičili so svojo odsotnost bivši trgovski minister dr. Krajač, ki baje radi boleznii ni mogel odpotovati iz Beograda. V političnih krogih trdijo, da je dr. Krajaču poverjena v Beogradu od Stepana Radića posebna misija.

Stepan Radić je na seji podal izčrpno poročilo o razvoju zadnjih političnih dogodkov ter je med drugim naglašal, da je izključena vsaka druga kombinacija vlade kakor vlada RR. Današnja Uzunovića vlada ni nikakla vlada sporazuma. Le prava vlada sporazuma pa je sposobna za zakonodajno delo, le taka vlada vodi pravo narodno in državno politiko. Sedanja kriza da ni nastala iz onega razloga, kakor ga navajajo, marveč je bila samo poskušnja ali se lahko dela brez Radića. „Lahko se dela“ — je izjavil g. Radić — „toda samo s privoljenjem kluba. Povedal sem na seji, da sem pripravljen se umakniti, toda na posten in na dostojen način.“

Po seji izdani komunikacije naglašajo, da HSS neomajno vztraja na veliki liniji narodnega sporazuma ter smatra, da je edino mogoče, da se dela v parlamentu s pomočjo vlade RR.

— Zagreb, 23. aprila. Po seji HSS je bil izdan službeni komunikacije, ki naglašajo: 1. da HSS vztraja neomajno na veliki liniji dne 14. julija 1925 sklenjenega sporazuma, ki je najkrepkejši temelj celokupne narodne in državne politike, 2. smatra HSS za potrebno, da Narodna skupščina redno, hitro in uspešno dalje deluje do poletja, da se tako sprejme najnujnejši zakoni, 3. potrebno je, da se z resničnim delom prave vlade narodnega sporazuma izvede uspešno štedenje v okviru sedanjega proračuna in da se prihodnji proračun tako zmanjša, da se neovirano moreta razvijati poljedelstvo in narodna prosveta, 4. zahteva, da se stvarno in nepristransko odgovori na interpelacije (korupcijska afera Rade Pašića) in 5. klub izreka z ozirom na edinstvo HSS popolno zaupanje g. Stepanu Radiću ter mu daje povsem svobodno roko pri izvedbi narodnega sporazuma, tako v parlamentu, kakor tudi pri pobijanju korupcije.

Snoči so skoraj že vsi člani HSS kluba odpotovali na svoj dom. Vsi so bili izredno rezervirani.

— Beograd, 23. aprila. Večerajšnja novinarjem po seji radičevskega kluba podana izjava Stepana Radića je danes napravila v vladnih in tudi v radikalnih krogih najboljši vtis, zlasti še na ministrskega predsednika Nikolo Uzunovića. Danes je komunikacije HSS glavni predmet vsem političnim razgovorom. Mnogi tudi govore o najnovejših korupcionističnih aferah, v katere sta baje zapletena člana vodstva Radičeve stranke dr. Maček in dr. Josip Košutić. Listi prinašajo v tem oziru mnogoštevilne izjave kompromitiranih oseb, ki si v bistvu nasprotujejo odnosno skušajo stvar omiliti.

Radikalni krogi osobito razglabljajo o pomenu Radičeve izjave. Naglašajo, da je Radić s svojo večerajšnjo izjavo stopil na star teren sporazuma, ter da želi skupno s svojo stranko nadaljevati politiko sporazuma, tj. je, da se ponovno organizira radikalno radičevska koalicija. Po mnenju radikalov je obnovev te koalicije zlasti olajšana na ta način, ker Radić privoljuje v to, da se izstopi iz vlade. Radić je dobil zadoščenje s tem, da mu je njegov klub izrekel soglasno, zaupnico in tako odobril njegovo politično taktiko v zadnji krizi. Radikali obenem naglašajo, da je z ozirom na izid seje HSS v Zagrebu treba računati z novo kombinacijo RR pod vodstvom sedanjega ministrskega predsednika Nikole Uzunovića. Za to kombinacijo tvorita ovire le sedanja radičevska ministra dr. Nikić in Superina. Glede teh dveh baje Stepan Radić zahteva, da morata izstopiti in da se potem spopolni sedanja vlada Uzunovića s petimi novimi radičevskimi kandidati.

— Beograd, 23. aprila. Radikalne kroge zanima stališče ministrov dr. Nikića in dr. Superina napram voditelju HSS, Stepanu Radiću. Ta zahteva njih izstop iz vlade. Radikali pa poudarjajo, da ta izstop ni utemeljen, ker brez njih ne bi prišlo do pomirjenja in se ne bi zgodilo, da radičevci znova naglašajo politiko sporazuma, ki je bil sklenjen 14. julija 1925. Oba dr. Nikić in dr. Superina, sta vedno zagovarjala pravilno izvedbo sporazuma in ona dva sta bila prava garancija za to politiko. Treba je po mnenju radikalov, da oba še nadalje ostaneta v vladi. Vidijo se tudi znaki, da se v tem smislu vodijo že pogajanja med radikali in radičevci in da se sploh začenjajo nove akcije za preosnovanje sedanje vlade RR.

V tem smislu tolmačijo tudi današnji dopoldanski dolgotrajni sestanki, ki sta imela minister za šume in rudnike dr. Nikić in bivši trgovski minister dr. Krajač, katerega smatrajo v Beogradu kot delegata Stepana Radića pri pogajanjih glede obnovev radičevsko-radikalne koalicije.

Drugi politični krogi z zanimanjem zasledujejo nove akcije Stepana Radića in prav različno komentirajo današnje dopoldanske vesti o obnovev prvotnega režima RR.

Danes dopoldne je bila daljša konferenca radikalnih ministrov, ki so obravnavali rezultate zagrebške seje HSS. Ker ni bilo še konkretnih poročil in predlogov iz Zagreba, se ta konferenca popoldne nadaljuje.

Konferenca Pribičević - Pašić demantirana

— Beograd, 23. aprila. Po večerajšnji „Pravdi“ so razni listi (med drugimi tudi „Slov. Narod“) priobčili informacijo o tajnem nočnem sestanku, kateremu so prisostvovali Nikola Pašić, Svetozar Pribičević in drugi. Vodiča SDS Svetozar Pribičević označuje to vest kot popolnoma izmišljeno in netočno ter ugotavlja, da ni imel g. Pribičević s Pašićem nikakega sestanka že od 14. julija 1925 dalje, ko se je razšel Narodni blok.

Bethlenove svetovnopoliitične prognoze

V Evropi bosta vladali Nemčija in Rusija in mali narodi se bodo naslonili na eno izmed njih.

— Budimpešta, 23. aprila. Na slovesen način so večeraj madžarski nacionalistični in vladni krogi praznovali 65letnico rojstva med vojno umorjenega ministrskega predsednika Kolomana Tisze. Ob tej priliki je bil prirejen svečan banket, na katerem je imel slavnostni govor ministrski predsednik grof Bethlen, ki je podal karakteristiko grofa Tisze kot politika in človeka, ki je imel vpliv na razvoj sodobne zgodovine. Grof Bethlen je poveljeval Tiszeo kot narodnega mučenika, ki je dal svoje življenje za veliko stvar svojega naroda. Z njim so mnogo izgubili dežela, prestol, monarhija in slavn madžarska tisočletna zgodovina. Varnost Madžarske je bila po mnenju Tisze v jamstvu obstoja bivše avstro-ogrške monarhije. S to monarhijo je zajamčen državni sistem, ki bi obenem v bodočnosti omogočil mirno sožitje malih narodov, živčih v kompleksu te monarhije. Danes ne vidimo še tako jasno, ali postanele male države, ki so nastale iz avstro-ogrške monarhije, vazalije Nemčije ali Rusije. Noben trezen politik, kateremu so interesi Madžarske pri srcu, ne more dvomiti, da postane prej ali pozneje Velika Rusija važen politični faktor v svetu, tudi Velika Nemčija se bo okrepila po težkem porazu. Mi Madžari ne bomo bili vazali Rusije, napram Nemčiji, s katero nas vežejo tako mnogoštevilne zgodovinske in kulturne vezi, hočemo ostati neodvisna in prijateljska država. Mi hočemo ostati Madžari! V nadaljnjem svojem govoru je grof Bethlen s kosebnim naglasom omenjal, da se na horizontu bližajo novi viharji. Ti viharji bodo po Bethlenovem nazoru podlgi mnogi in bogate, kakor podro iz igralnih kart sezidano hišo, ki nima nikake trdne podlage.

Pašićev odgovor Ljubi Jovanoviću

V ostrem tonu zavrača g. Pašić napade v pismih Ljube Jovanovića. — Po njegovem mnenju je nadaljno sodelovanje skoro nemogoče. — Posebna komisija naj preišče vse korupcijske afele.

— Beograd, 23. aprila. Konflikt v narodno-radikalni stranki, ki je nastal med strankinim šefom g. Nikolo Pašićem in g. Ljubo Jovanovićem, je sedaj dobil tako ostre oblike, da računajo politični krogi z gotovostjo, da pride na nedeljski seji širšega glavnega odbora stranke do definitivnega pomena. Večera objavljena pisma Ljube Jovanovića, so takega značaja, da je izključeno vsakojednako nadaljevanje g. Pašića z g. Jovanovićem.

Današnje „Vreme“, radikalni list, ki je bil doslej zelo naklonjen Ljubi Jovanoviću, odkrito izraža svoje nezadovoljstvo z g. Jovanovićem, ker je tako cinično govoril o strankinem šefu. V radikalnih vrstah je situacija skrajno napeta.

Današnja „Politika“ objavlja na uvodnem mestu dolg intervju s svojega sotrudnika z bivšim ministrskim predsednikom Nikolo Pašićem. Sotrudnik „Politike“ je vprašal g. Pašića:

„G. ministrski predsednik! ali ste prečitali pismo g. Ljube Jovanovića?“

G. Pašić je nato kratko omenil, da je pismo prečital in da so ga iznenadili posamni odstavki, ker gredo tako daleč, da v njih g. Ljuba Jovanović celo napada njegovo rodbinsko življenje. V tem oziru je g. Pašić povdarjal: „Moje načelo je bilo vedno, da vračam nazaj tako, kakor mi drugi posujejo. Toda ni mi lahko odpustiti žalitev ženskih členov moje rodbine, ki so pod mojim krovom in pod mojo zaščito, g. Ljuba Jovanović mi očita, da nisem preprečil kampanje svojega sina, g. Ljuba Jovanovića pa ni našel za umestno, da prepreči začetek napadov na mojega sina dotlej, dokler sodišče s sodbo ne ugotovi njegovih krivic, ako iste obstojajo. Dolžnost g. Ljube Jovanovića napram radikalni stranki je bila, da prepreči to kampanjo.“

Novinar: „G. predsednik! g. Ljuba Jovanović veli, da ste vi ostareli in da ste postal nesposoben za izvrševanje strankinih in državnih poslov!“

P. Pašić: „Res je, da sem star. Evo! Že slavim 80letnico! Toda hvala Bogu, moje duševno stanje je izborno. Moje telesno zdravje je mnogo boljše nego kateregasibodi 60letnika, ki ga takoj podre politični prepri. V moji rodbini so vsi moški stoletniki, vsi so pa umrli v popolni duševni čistosti.“

G. Pašić je dalje s posebnim povdarkom navajal, kaj je storila vlada pod njegovim vodstvom za konsolidacijo države in poprej za ustvaritev države sploh.

Novinar: „G. Ljuba Jovanović pravi, da ne umevate novega modernega časa!“

G. Pašić: „Ali boljše viziranje države pomeni modernega človeka?“

Novinar: „G. Ljuba Jovanović dalje veli, da bo ravno delovanje slabih radikalnih ministrov povzročilo, da pri-

de do usodne krize celokupne radikalne stranke.“

G. Pašić: „G. Ljuba Jovanović govori o delovanju radikalnih ministrov in radikalne stranke tako kot govore nasprotniki radikalne stranke. Obstojata drug forum, pristojnejši, da se kritizira delo radikalnih ministrov in vodstva radikalne stranke. Ta pravica sedaj ne pristojta g. Ljubi Jovanoviću, ker ne bi smel pošiljati pism take vsebine radikalnim volilcem v Dalmacijo.“

G. Nikola Pašić je nadalje krepko povdarjal, da je radikalna stranka dolžna odstraniti vse ovire, ki so ji na poti in da se danes pripravlja na novo borbo, da moralno, fizično, kulturno in gospodarsko dvigne naš narod.

Novinar: „G. predsednik! g. Ljuba Jovanović je omenjal tudi korupcijo!“

G. Nikola Pašić: „Glede korupcije izjavljam, da sem bil vedno za to, da se prepreči vse zlorabe položaja, iz katerega izvira korupcija. Nisam ničesar proti temu, da bo moj sin sojen in obsojen, ako je oškodovatelj materialne interese naše države. Smatram pa obenem, da je potreba določiti mešano komisijo, ki bo skrbno proučila vse afele od davna do danes in da se vsi ugotovljeni krivci izroče sodišču.“

Glede odstranitve Ljube Jovanovića iz radikalne stranke je sotrudnik „Politike“ vprašal: „V koliko bo to vprašanje zanimalo strankini širši glavni odbor?“

G. Pašić: „Na to vprašanje ne morem še odgovoriti. Morda da, morda ne. G. Ljuba Jovanović je s svojo izjavo, da sem jaz postal nesposoben, da sem izvajal samovoljno v stranki in si prisvajal vso oblast, da sem postavljaj za ministre osebe, ki mi jih je predlagala slaba okolica, mene izzval, da sem si kot predsed. stranke in sam sebi stavlil vprašanje: ali more še nadalje g. Jovanović v stranki zavzemati položaj, ki ga je do danes zavzemal in ali more on sploh še nadalje ostati v narodno-radikalni stranki.“

Na sotrudnikovo vprašanje, ali kdo sledi g. Ljubi Jovanoviću, je g. Pašić kratko odgovoril, da mu o tem ni pozitivno nič znanega, toda naglašal je, da je vsakomur, ki ne soglašajo z dosedanjim delom vodstva radikalne stranke svoboden izstop iz stranke ter mu je svobodno, da se opredeli po svojem političnem prepričanju.

— Beograd, 23. aprila. Šef narodno-radikalne stranke g. Nikola Pašić je danes dopoldne ob 11. posetil predsedstvo vlade ter tam ostal četr ure. Zastopnikom tiska ni dal nikakega obvestila. Z ozirom na današnje Pašićevo izjavo v „Politiki“ radikali računajo, da je povsem sigurna izključitev Ljube Jovanovića iz radikalne stranke. Napovedujejo tudi, da bodo Jovanovićevo izključitev predlagali strankini delegati iz kruševskega okrožja.

Radičevci in depolitizacija uradništva

— Zagreb, 23. aprila. Na seji HSS se je razvila daljša razprava o nadaljnjem delu radičevskega parlamentarnega kluba. Poslanec Neudorfer je zahteval, da mora parlamentarni klub odločno zahtevati ratifikacijo že sklenjenih trgovskih pogodb od strani skupščine, odnosno da se s sosednimi državami sklenejo čimprejše definitivne trgovske pogodbe.

Parlamentarni klub je dalje naglašal potrebo, da se nadaljuje od Stepana Radića začetna prosvetna politika.

Poslanec Gojković je zahteval sistematično depolitizacijo uradništva, ker se ne sme dovoliti, da bi bili uradniki samo strankarski priganjanci in da je za uradniško kvalifikacijo potrebna samo strankarska legitimacija.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Lesni trg: Malo ponudb, malo povpraševanja. Prodana 2 vagona smrekovih desk, 20 mm, I. II., 4 m dolge, fco Ljubljana, 500 Din.

Zitni trg: Malo ponudb in malo povpraševanja.

Efekt: 2½% drž. renta za vojno škodo 305—310, 7% invest. pos. iz leta 1921 74—76, Celjska posojilnica dd. 200—

205, Ljubljanska kreditna banka 175, Merkantilna banka 100—102, Prva hrvatska štedionica 868—872, Kreditni zavod 165—175, Slavenska banka 50, Strojne tovarne in livarne —95, Nihag dd. 100, Stavbena družba dd. Ljubljana 50, Sešr dd. 110—110, 4½% kom. zad. dež. bke. 20—21, 4½% zast. I. kr. dež. bke. 20—21.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Curh 10.9537—10.9957, Pariz 190—192, Praga 168.125—169.125, Newyork 56.644—56.944, London 275.975—277.175, Trst 228—229.20, Berlin 13.515—13.555, Dunaj 800.53—504.53.

Efekt: 7% invest. pos. 1921 77.50, 77—77.50, 2½% drž. rente za ratnu štetu 315—316, 315—316, Ljubljanska kreditna banka 175, Hrv. eskomptna banka 105—106, Kreditna banka Zgb. 110—113, Hipotekarna banka 60—62, Jugobanka 97.50—98.50, Praštediona 870—872.50, Slavenska banka 50, Eksploatacija 23, Drava dd. Ostjek 190—175, Sečerana Ostjek 300, Nihag 30, Gutman 250—260, Slavonija 42—43, Union paromlin 320, Vevče 100, Agraria 46—47.50.

INOZEMSKE BORZE.

Curh: Beograd 9.12, Pariz 17.3625, London 25.17, Newyork 517.625, Miha 20.82, Praga 15.3475, Dunaj 73.10.

Trst: Beograd 43.725—43.80, Pariz 80—83.25, London 120.85—120.90, Newyork 24.82—24.87, Praga 73.60—73.80, Curh 479.75—480.25, Dunaj 350—352.

Zadrege tujih držav

Zopetno oživiljenje madžarske falzifikatorske afere. — Težkoče pri špansko-francoskih pogajanjih z Maročani. — Nova rovarjenja nemške reakcije.

Pod vrtom drugih važnejših svetovnih dogodkov je evropska javnost že malo pozabila na madžarski falzifikatorski škandal, ki pa na Madžarskem samem vedno znova razburja duhove. Ta teden pa je znova obrnil nase pozornost vse Evrope. V budimpeštanskem parlamentu je namreč nastopil znani vodja legitimistov mejni grof Pallavicini z ostrimi napadi na vladu. Predložil je dokaze, ki še bolj kompromitirajo grofa Bethlena in njegove ministre. Pallavicini je očital še posebej notranjemu ministru Rakovszkemu, da je ne samo vedel, ampak direktno sodeloval pri svoječasnih falzificiranih čeških kron in da se je tudi ponarejanje francoskih frankov vršilo pod njegovim protektoratom. Grof Bethlen je za vse to vedel, a ni ukrenil ničesar. Dalje je Pallavicini trdil, da sta i Bethlen i Rakovszky še danes člani tajnih organizacij in da so zato njune izjave proti njim le pesek v oči.

Oba ministra sta silno ostro nastopila proti grofu Pallaviciniju in označila njegove obtožbe za proste klevete. Zbornice je doživela nove silne viharje, da je moral predsednik sejo parkrat prekiniti. Pallavicini vztraja na svojih trditvah in ker so njegovi argumenti zelo tehtni, se splošno smatra, da bo moral notranji minister Rakovszky odstopiti, če ne drugače, pa pod pritiskom evropske javnosti. S tem pa bo zelo omajano tudi stališče cele Bethlenove vlade.

Med Francijo in Španijo na eni ter maroškimi vstaji na drugi strani se vrše sedaj že par dni službena mirovna

pogajanja, ki pa ne morejo nič kaj napredovati. Vstajši stavijo vedno nove pogoje, ki si včasih celo medsebojno nasprotujejo, zlasti odločno pa odklanjajo francosko-špansko zahtevo, da bi moral njih vodja Abd-el-Krim zapustiti Maroko. Francoski listi izražajo sum, da Abd-el-Krim sploh ne misli resno na mir, ampak da hoče izrabiti mirovna pogajanja samo v to, da bi zavlekel vojne operacije do junija. Takrat nastopi v Maroku tropska vročina, ki je francoski vojak ne morejo prenašati, a se v njej tem prijetnejše počutijo domačini, ki bi potem z večjim uspehom navali na španske in francoske čete. Listi pozivajo zato vladu, naj ne nasede Maročanom, ampak naj jih s pravočasno energično ofenzivo prisili h kapitulaciji.

Poročali smo že o novih prevratnih namerah nemških, zlasti bavarskih reakcionarjev, ki se kar ne morejo sprizniti z republiko in njenim demokratičnim ustrojem. Kakor vse kaže, je zadeva resnejša, kakor se je zdelo sprva. Socialistični listi prinašajo vedno nova odkritja o pripravah raznih tajnih zvez, ki so hotele porabiti praznik prvega maja za nov puč proti republiku in demokraciji. Vsi ti tajni vojaški odredi so baje dobro oboroženi. Vodji jih sloviti kapetan Erhardt ki aranžira po Bavarskem pred očmi njemu naklonjenih oblasti prave vojaške parade. Ker bavarska vlada noče ukreniti nikakih varnostnih odredb, so delavske organizacije same stoorile vse potrebno, da se izjalovi tudi eventualni novi puč, kakor so se vsi dosedanj.

krasen mozaik vijolic, spominčic in drugih pomladnih cvetlic. Tako nastane log, nad katerim se razliva zlati solnčni žarki. Solnčne žarke bodo imitirale devojke z belimi plahtami, na katerih bo naslikano z zlatimi barvami dete. Vsa živa čista bo ritmično premikala tako, da nastane iluzija radostne pomladne pesmi.

Drugi motiv bo predstavljali življenje starih Slovanov. Vodi jih vila na belem konju in praded Ceh. Slovani naselijo pokrajino in ustanove državo. Začno obdelovati polje, ki bogato obrodi in poplaja njihov trud. Praded Ceh je razoral prvo brazdo. Nastopi zopet 500 devojki, ki predstavljajo žitno polje. Rodbinsko življenje je simboji ljubene in medsebojne pomoči. Tretja slika predstavlja boj za domovino in svojo budo narodo. Srečno življenje slovanse družine ogroža sovražnik, ki se bliza od vseh strani. Slovani se oborožujejo in pripravljajo za obrambo. Nad njihovimi glavami zaplavlja zastava z napisom «Pravica zmaga», in tako planejo v boj, ki se konča z njihovo zmago. Ljudstvo se vrača k delu. Začne se zopet mirno in srečno življenje, ki preide na živi sliki v močeno himno: «Kje dom je moj?»

Pri teh živih slikah bo sodelovalo nad 4000 članov, naraščajo in dišajo. Predstava Masaryka je prevzel pokroviteljstvo nad prireditvami srednješolske mladine, ki spadajo v okvir vsesokolskega zleta. Srednješolski nameravajo prirediti več večernih akademij na katerih bi nastopili tudi inozemski kolegi. Vsesokolski zlet se najbrž podaljša za en dan. Praski «Radiojournal» namerava glasovno reproducirati obhod po ulicah, govore, petje, telovadbo in vrvenje na zletišču.

Zletni prostor je za eno tretjino večji kakor je bil l. 1920. Dolg je skoraj 1 km. ČOS plačuje mesečno 45.000 Kč najemnine. Za zletišče je izdala 9 milijonov (komunikacije itd.), država 13 milijonov (prave za budočo državno stadno). Skokstvo pa 14 milijonov Kč. Česarsko delo je stalo 4.047.195 Kč. Na tritruhah bo prostora za 17.000 oseb, na stojščih med tribunami pa za 73.000. K telovadbi se je prijavilo 29.500 članov, 17.100 članic, 10.600 naraščajnikov in 10.700 naraščajnic. Kot černo nastopi pri živih slikah nad 4000 oseb, ki bodo potrebovali za obleke 16.000 metrov blaga.

Prosveta

Gostovanje slovenske opere v Sarajevu

Četrti večer je dala slovenska opera v Sarajevu Čatalanijevo «La Wally». «Večerna Pošta» piše:

«Opero je dirigiral uprav mojstrski g. Polić. Naslovno vlogo je igrala gdnica Čaletova, ki je v ostalem rodnom Sarajevčanka. Polni in čisti, izenačeni glas in absolutno čista intonacija sta ustvarila glasbeni karakter, katerega je imel Čatalani pred očmi. Hagenbacha je igral g. Knitli, ki je bil v veliki formi. Walter g. Ribčević je bil v začetku ritmično in glasovno nesiguren, vendar se je peva hitro znašla ter je dala izvrstno kreacijo 14-od 15letnega ljubljenskega dečka. Njen topli in simpatični glas obeta mnogo. Gelnar g. Mitrovića v igri ni zadovoljil, zato pa je osvajal glasovno. Afra gdn. Potučkove je bila zelo dobra. Gospod Zupan kot glasnik Pedone je bil odličen v ritmu ter vedno na višini. Orkester in zbori so častno rešili svojo nalogo. Dekoracija je bila zelo odlična, posej velik, vendar ne tako kakor v prvih dneh. Publiku je navdušeno pozdravljala umetnike gdn. Čaletu pa je dobila lep šopek cvetja.»

«Jugoslavenski list» se uvodoma obširno bavi z opero samo, nato pa preide na njeno izvajanje. Kritiki Milan G. Curčić pravi med drugim: «Izvajanje je v celoti nosilo obilježje močne individualnosti dirigenta g. Polića. On je z odličnim orkestrom, ki je bil v polnem kontaktu z odrom, dal osnovni ton celit izvedbi. Odlična Čaletova je kot Wally dala s silo svojega dramatskega glasu polne akcente tej partiji, za katero je treba zlasti organske in igralске sposobnosti, da se doseže popoln tragičen izraz. Partijo Hagenbacha je pel g. Knitli z razumevanjem pevca velike kulture in izvrstne tehnike. V dobri formi, igralsko kot glasovno je bil g. Zupan kot glasnik. Gelnar g. Mitrovića je bil v celoti dober. Ostali v manjših partijah so imeli več ali manj uspeha, s svojo ambicijo pa so izpopolnili celoto izvajanja. Zbori izraziti, zelo sigurni in intonaciji in ritmično dobro zvajani. Scena dekoracije in garderoba v slogu. Obisk zelo dober.»

V četrti 22. t. m. je ljubljanska opera v Oficirskem domu priredila omladinski

koncert za šolsko mladino. Na koncertu je predaval o moderni slovenski glasbi operni ravatelj g. Mirko Polić, nadalje so sodelovali ga. Thierry - Kavčnikova, g. Banovec in Janko. Na klavirju in violini pa so spremljali g. Balatka, Nefiat in profesor Jeraj.

Poslovilna predstava ljubljanske opere je bila včeraj; izvajali so Puccinijevo «Tosco». Umetnikom so bili izročeni lepi darovi v spomin na lepe dni, ki so jih s svojim gostovanjem nudili Sarajevčanom.

Ibsen: John Gabriel Borkman

Tragedija pre-godaj padlega diktatorja. Borkman hoče postati svojemu narodu gospodar. Napoleon. Ima silno voljo in morda tudi nadarjenost. Zato mu namen posvečuje sredstva. Se ima za izjemnega človeka, ki sme korakati čez mrlice. Svojem programu naljublje je ubil svojo resnično ljubzeno do Ele Renthimove, nevesto je «odstopil» uplivnemu prijatelju, da se mu odprli bančni denarni viri. Ravno v tem izdajstvu nad ljubeznjo pa je končena za vso Borkmanovo nesrečo, za njegovo socialno propast in za duševno smrt. Posebej po zaupanih mu milijonih, da izvede zamišljeno veleorganizacijo vseh gospodarskih prilik. V kratkem bo lahko zopet denar vrnil, vlagatelj niti izvedeli ne bodo za manipulacijo, nihče ne bo utrpel škode, tisoči pa bodo prišli do velike gnotne sreče.

Na tej točki ga je doletela usoda. Oni prijatelj, advokat Hinkel, je prekmalu izdal Borkmanovo poverbo. Iz jeze, da ga po Borkmanovi nezvestobi smrtno ranjena Ele Renthimova nikakor ni marala, Borkman je padel najgloblje; stigmatiziran je za veda in s petletno ječo, prišel je ob vse, osramočen je tudi njegova rodbina.

Iz stare simpatije do Ele se pa ravno njenega denarja ni bil dotaknil. Tako je moglo, da žive Borkmanovi, preskrbovani z vsem, v Elini vili, ko pričneta Ibsenovo dejanje.

Drama kaže pesnikovo tehniko retrospektivnih dram v najsvetlejši luči. Na zanimivost in povsem naraven način izvedmo pravkar povedano predgodovino od nastopajočih oseb, ki so jih okoliščine primorale, da naposled med seboj razračunajo o tem, kar jih teži že mnoga leta. Dolgo odlašani obračun izbruhne s tako silo, da se razčisti v enem samem večeru. Trajanje igre na odru se skoro po minutah vjem s časom resničnih dogodkov. Tako sijajnega izgleda dramatičnega, ki se drži začela enotnosti časa, kraja in dejanja, ni izlepa najti v nobenem slovu. Če so Ibsenovi socialni problemi danes postali morda že malo vsakdanji: Ibsenova dramska tehnika je naslada in močna šola za vsakega dramskega pisatelja. Radi nje bodo njegova dela živela še dolgo potem, ko bo njih notranja umstvenost že zdavnaj «utiraneje odprtih vrat».

Borkman si moče priznati dokončnosti svojega padca. Osem let že hodi kakor straža gori in doli po sobi prvega nadstropja, nikdar ne zapusti hiše, njegovi koraki pa, odmevajoči skozi strop, dražijo vedno izrova njegovo ženo Gunhildo, sestro dvojčico Ele Renthimove, ponosno in ošabno ženo, ki ne more moči odpustiti — da je socialno oblatil njeno osebo. Ela bi bila Borkmana s svojim srecem obvarovala zločinskih sredstev, stala bi mu pa bila zvesto ob strani tudi v morebitni sramoti. Pri Gunhildi ni našel sočustvovanja ne ko je bil še velik, ne po padcu. Zda je samo črti in zaničuje — pri obračunu mu kar pove, da je že zdavnaj mrtav.

Borkman pa se je zagrizel v svoje stare ideje. Prepričan hoče biti, da pride novo vstajanje, da ga pridejo celo iskati in prositi, naj se postavi na čelo narodnemu gosposkemu pokretu, ker je edini sposoben. Kakor vsak pravi egoist vedno povdarja, da mu je šlo le za blagor širokih mas; nikdar pa ga ni zapelala še vest radi onih številnih, ki so po njegovi milijonski defraudaciji prišli na nič. Saj geniju sodi druga morala, nego navadnim ljudem; važen je le cilj, — Schlenther imenuje Borkmana prav dobro namišljene nadčloveka.

(Konec jutri.)

K notici o Adamičevih »Ljubljanski akvareli« v današnjem »Jutru« je pripomnil, da je posnetek iz »Obzora« nepopoln in vsled tega skladatelju škodljiv. — (Safirnek) v »Obzoru« pravi, da je bila suita okrnjena in ker mu izpuščena dva stavka mista znana, ne more soditi, ali ni morda to dejstvo krivo enoličnosti med danimi prvimi tremi stavki. — In to je resnica, kajti izpuščen je bil živahni četrti stavek »Na Gradu«. Delo je zamišljeno v celoti in vedno trpi, kadar se izvaja okrnjeno.

Sobota in nedelja v dramskem gledališču. V soboto dne 24. t. m. proslavi drama obletnico smrti Borisa Putjata z vpriporitvijo »Idiota« v njegovi prireditvi,

režiji in inscenaciji. Glavne vloge igrajo g. Nablocka in Šaričeva, g. Levar in Rogoz. — V nedeljo 25. t. m. se ponovi Golarjeva komedija »Vdova Rošinka«. Vprijoritve »Desetega brata« radi obolnosti g. Danila odpade. Za predstavo »Vdova Rošinka« veljajo znižane cene.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: petek, 23. aprila 1926; katoličani: ni; Vojteh, Dobrica; pravoslavni: 10. aprila: Terentije; muslimani: 10. ševala 1344; židje: 9. ijarja 5686.

Jutri: sobota, 24. aprila 1926; katoličani: Jurij, Jurislav; pravoslavni: 11. aprila: Lazar, Antipa; muslimani: 11. ševala 1344; židje: 10. ijarja 5686.

DANASJNE PRIREDITVE.

Gledališče: drama «Naša kri»; opera zaprta.

Kino Matica: «Ljubosumnost»; Ljubljanski dvor: «Zadnji dnevi Pompejev»; Kino Ideal: «Cirkus Barnum».

JUTRIŠNJE PRIREDITVE

Gledališče: drama «Idijota»; opera zaprta.

Kino Matica: ?; Ljubljanski dvor: «Zadnji dnevi Pompejev»; Kino Ideal: ? Soča: Predavanje univ. prof. Bilimovića o položaju delavstva v Jugoslaviji v solumu «Pri levu» ob pol 21.

Čajkana angleskega krožka ob 18. v Mladiki.

DEZURNE LEKARNE.

Petek: Sušnik, Marijin trg, Kuralt, Gosposvetska cesta.

Sobota: Trnkoczy, Mestni trg, Ramor, Miklošičeva cesta.

Solnce zaide danes ob 18. 54, vzhaj jutri ob 5.2 in zaide ob 18.56.

Mesec zaide ponoči ob 3.27, vzhaj jutri ob 15.12 in zaide v nedeljo ob 3.53.

Izročitev čsl. odlikovanj

Danes ob 11. dopoldne so je vršila v prostorih ljubljanskega konzulata Češkoslovaške republike intimo slavlje, pri katerem so bila izročena našim javnim delavcem visoka češkoslovaška odlikovanja. Konzul Češkoslovaške republike g. dr. František Rešl je izročil generalu Kalafatoviću, komandantu dravske divizije, dr. Brečiču, upravniku narodnega gledališča v Mariboru, Mateju Hubadu, upravniku narodnega gledališča v Ljubljani, ravnatelju Rastu Pustoslavskemu, prof. dr. Ivanu Lahu, nar. posl. Francu Smolcu in postajateljcu Avgustu Ludviku odznake reda Belega leva in znak priznanja za zasluge za Češkoslovaško republiko.

Konzul dr. Rešl je pozdravil odlikovance s kratkim nagovorom, v katerem je povelj smisel odlikovanja in izrazil zahvalnost Češkoslovaške republike delavcem za zblizanje med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Izvajal je:

«Srečen sem, da mi je bila poverjena častna naloga, oddati vam odznake največje časti, ki jo podeljuje naša domovina država. Ijano drugo državo za njih zasluge za Češkoslovaško republiko. Dolgo ni imela naša republika za prijatelje, ki so si zanj stekli zasluge, drugega priznanja kakor izraz hvaležnosti, pozneje pa je v to svrhu ustanovila odlikovanje reda Belega leva. Njegove insignije vam je v uvaževanju vaših neveljnih zaslug za našo domovino kot dokaz priznanja vašega pomembnega dela za interese Češkoslovaške republike podelil poglavar naše države, g. prezident Masaryk in jaz sem poverjen, da vam jih izročim. V tem pomembnem trenutku se vam, gospodje, zahvaljujem za vse, kar ste storili za dobrobit naše domovine in vas prosim, da ohranite svojo naklonjenost in ljubezen naši dragi domovini tudi nadalje ter tako podpirate plemenita stremjenja naših najvišjih predstavitev držav: Nj. Vel. kralja Aleksandra g. dr. prezidenta dr. Tomaža Masaryka, katerima pri tej priliki kličem: «Slava!»

Nato so se odlikovanci zahvalili za visoko odlikovanje, naprošajoč g. konzula, da tolači prezidentu Masaryku njihovo zahvalnost, kakor tudi zaobljubo nadaljnega dela v prosep bratske Češkoslovaške republike in za čim močnejšo vseslovaško idejo, zlasti pa za ojačanje češkoslovaške in jugoslovaške vzajemnosti. Po svečanem pripetju odznakov reda Belega leva, se je razvil prijateljski razgovor, ki se je zaključil z zakusko.

Jack London:

Roman treh src

— Hudiča bi pa res rad videl, — se je zasmel José in nagnil steklenico, v kateri je ostalo še nekaj pijače. — Zganje daje človeku pogum. Zda sem že dovolj pogumen, da se lahko spoprime s hudičem.

Dal je steklenico svojemu tovarišu, da jo izprazni.

— Zda jo pa vrzi v vodo, — mu je zaklical José.

Prazna steklenica je pljusnila v vodo in takoj so se pokazale posledice. Tisti hip je namreč priplaval iz tolmuna kosmato telo ubitega pajka. Za lahkovorne Indijance je bilo to preveč. Mladeniča sta prestrašeno odskočila tako, da se je čoln prevrnil. Padla sta v reko in samo njuni glavi sta moleli iz vode, ko sta naglo plaval proti glavnemu rokavu. Valovi so ju odnesli navzdol, za njima je pa plaval prevrtnen čoln.

Nicoya in Concordia sta se ogromnega pajka tako ustrašili, da jima ni bilo do smeha. Objeli sta se in gledali v začarani tolmun. Samo mimogrede sta videli, kako sta prestrašena mladeniča ujela čoln, priplaval na njem do brega, skočila na suho in se skrila v visoko travo.

Popoldansko solnce se je že bližalo zatonu, ko

sta si deklici toliko opomogli od presenečenja, da sta hoteli še enkrat preizkusiti začarano reko. Po dolgem prekrvanju sta sklenili, da vržeta to pot kepo prsti v reko istočasno. In ko sta jo vrgli, sta priplaval iz tolmuna možki in ženska — Francis in carica. Deklici sta zbežali v grmovje in opazovali iz skrivališča Francis, ki je držal čez pas carico in plaval k bregu.

— Morda se je zgodilo vse to po naključju... morda so priplaval ta bitja iz tolmuna samo slučajno, — je zašepetala Nicoya Concordiji čez nekaj časa.

— Zdi se mi, da ni bil samo slučaj, — je ugovarjala Concordia. — Ko sva vrgli dva predmeta, sta priplaval dva človeka, dočim je pogljal en predmet iz tolmuna samo eno bitje.

— Dobro, — je dejala Nicoya. — Takoj se prepričam, koliko je resnice na tvoji trditvi. Poskusiva še enkrat skupaj. Če se nič ne prikaže, je bil samo slučaj in midve sva brez čarovniške moči.

In znova sta vrgli skupaj v tolmun kepo prsti in še enkrat sta priplaval iz vode možki in ženska. Bila sta Henry in Leonie. Kot dobra plavača sta priplaval skupaj do brega, zlezla na suho in izginila v grmovje.

Mladi Indijanci sta ostali še dolgo na bregu. Domenili sta se, da ne bosta več metali olupkov

in prsti v vodo. Če bi se pa še kaj prikazalo, bi imeli v rokah dokaz, da so bili vsi pojavi slučajno naključje. Če se pa nobeno bitje več ne prikaže, je bila kriva vsega njuna čarovniška moč. Legli sta v travo in opazovali tolmun, dokler se ni zmračilo, toda pričakovanje je bilo zaman. Nato sta se napotili počasi proti domači vasi v trdnem prepričanju, da so jima poslali bogovi svoj blagoslov.

XXII.

Šele drugi dan po čudoviti rešitvi iz podzemne reke je prispel Torres v San Antonio. Prišel je peš, ves umazan in razcapan, v spremstvu mladega Indijanca, ki je nesel za njim Da Vascovo čelado. Zakaj Torres je hotel pokazati to čelado poglavarju in sodniku kot dokaz, da je res doživel nekaj čudovitih. Že vnaprej se je veselil, kako presenetli svoja prijatelja z opisovanjem čudovitih doživljajev.

Prvi, ki ga je srečal gredoč po glavni ulici mesta, je bil sam Mariano Vercara é Hijos, ki je na ves glas zaklical, ko je zagledal Torresa:

— Kaj ste res vi, señor Torres?

In poglavar se je svačeno prekrizal, predno mu je segel v roko. Zaučutil je toploto njegove roke in otipal blato, ki je pokrivalo Torresovo obleko. Tako se je prepričal, da je Torres res živ.

Nato ga je obšla divja jeza.

— Jaz sem pa mislil, da ste že davno mrtvi!

— je vzkliknil in stisnil pesti. — Ta caroski pes Mancheno je vsega kriv. Vrnil se je in povedal, da sta mrtvi — mrtvi in pokopani do sodnega dne v notranjosti gore plemena Maya.

— On je tepec, jaz pa najbrž najbogatejši človek v Panami! — je odgovoril Torres svečano. — Kaj pravim v Panami? Najbogatejši človek na vsem svetu! Kakor naši junaški predniki — conquistadorji sem tudi jaz premagal vse težave in prišel do zaklada plemena Maya. Videl sem ga. Ne...

Segel je z roko v žep, da pokaže poglavarju neizmerno bogastvo Tiste, ki sanja, pa je potegnil iz žepa prazno roko. Umazana in razcapani postava je privabila množico radovednecev.

— Marsikaj bi vam rad povedal, — je dejal poglavarju. — V prisotnosti teh zija seveda ne morem govoriti, ker je vse, kar vam hočem povedati, strogo zaupno. Trkal sem na vrata mrtvecev in nosil oblačila pokopanih. Bil sem v družbi ljudi, ki so umrli pred štiristo leti, in videl sem, kako so v valovih drugih umirali. Prišel sem čez in skozi gore, delil sem kruh z izgubljenimi dušami in gledal v Ogledalo Sveta. Vse to vam povem, dragi prijatelji, pa tudi svetniku razodenem pozneje te skrivnosti, zakaj tudi vidva morata biti deležna ogromnega bogastva.

— Pa vendar niste pregloboko pogledali v kozarček? — je vprašal poglavar nezaupljivo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 23. aprila 1926.

— **Kralj Aleksander na Cetinju.** Iz Kotora je kralj Aleksander obiskal z avtomobilom Cetinje, kjer mu je zbrani narod priredil viharne ovacije. Po 15minutnem razgovoru v starem dvoru z vojvodo Božo Petrovićem se je kralj s spremstvom povrnil v Kotor.

— **Spomenik kralju Petru v Bos. Gradski.** Mestna občina v Bos. Gradski je razpisala pred šestimi meseci natečaj za spomenik blagopokojnemu kralju Petru. Med številnimi osnutki so vzbujala zanimanje dela kiparjev Cikoma, Ekerta, Stojanovića, Breznanina in Djurdjevića. Občinski svet se ni mogel odločiti za prvo nagrado in zato je povabil komisijo veščakov iz Beograda, ki je izbrala osnutek kiparja Ekerta. Kip bo predstavljala kralja Petra kot vstaša.

— **Odlikovanje predsednika zagrebske Trgovske in obrtne zbornice.** Na predlog bivšega prosvetnega ministra je odlikovan z redom Belega orla g. Sandor A. Alexander, predsednik Trgovsko - obrtne zbornice v Zagrebu, predsednik Zveze trgovcev za Hrvatsko in Slavonijo, predsednik »Merkurija«, predsednik »Društva za tujski promet« itd.

— **Iz državne službe.** Vpokojena sta pisar - adjunkt oddelka za socialno politiko v Ljubljani Silvij Pečenko in upravitelj invalidskega doma v Celju Maks Reš.

— **Novi shodi Svetozarja Pribečevića.** Vodja SDS priredi v prihodnjih tednih sledeče javne shode: 25. aprila v Slatini na Hrvatskem, 9. maja v Veliki Kikindi, 13. maja v Splitu, 16. maja v Slunju, 23. maja v Vukovaru, 24. maja v Bjelovaru, 30. maja v Bački Palanki.

— **Vozne odlašave na českoslovaških železnicah.** Vsem posetnikom českoslovaških letovišč in zdravilišč je odobren 50% popust na železnicah. Predpogoj je 10dnevno bivanje v dotičnem kraju in prijava pri kopališčni upravi. Pri odhodu kupi posetnik cel vozni listek, nakar se lahko vrne z istim voznim listkom.

— **Razveljavljena Radićeva odredba.** Sedanjí prosvetni minister Miša Trifunović je razveljavil Radićevo odredbo, da ne sme nikdo brez odobrenja kabinetsnega šefa vstopiti v prosvetno ministrstvo. Uveden je star dnevni red kot pri drugih ministrstvih, tako da sedaj prosvetni minister sprejema od 11. do 12. ure.

— **Novi brzovlaki s Sušakom.** Od nedelje dalje bodo zopet vozili direktni brzovlaki med Budimpešto in Sušakom, oziroma Reko in obratno z direktnimi vozovi I. II. in III. razreda, kakor tudi direktni brzovlaki med Monakovim - Salzburgom - Ljubljano in Sušakom ter obratno. Iz Budimpešte odhaja brzovlak ob 17.30, prihaja v Zagreb ob 3.20, odhaja iz Zagreba ob 3.30, prihaja na Sušak ob 9.01, na Reko pa ob 9.08. V obratni smeri odhaja brzovlak iz Reke ob 18.28, iz Sušaka ob 18.37, prihaja v Karlovec ob 23.40, v Zagreb ob 0.40, odhaja iz Zagreba ob 0.50 in prihaja končno v Budimpešto ob 11. Iz Monakovega odhaja brzovlak ob 8.25, pride v Karlovec ob 4.05, odhaja iz Karlovca ob 4.35 za Sušak in Reko. V obratni smeri odhaja brzovlak iz Karlovca ob 0.17 in prihaja v Monakovo ob 21. Na progi Karlovec - Reka vozita oba brzovlaka kot en vlak.

— **Izmenjava dijakov.** Ministrstvo za šume in rudnike namerava letos poslati večje število dijakov šumarskih šol na praktične študije v razne slovenske države, predvsem v Českoslovaško. Enako število dijakov prispe iz istih držav tudi v Jugoslavijo.

— **Pregled zdravil.** V ministrstvu narodnega zdravja je podpisan pravilnik o stalnem strokovnem svetu za pregled in oceno zdravil. Pravilnik stopi v veljavo čim bo objavljen v Službenih Novinah.

— **Dr. Pečar in Subič nista bila državna uradnika.** Trgovinsko ministrstvo objavlja izjavo, glasom katere dr. Pečar in Subič, ki sta sedaj obdolžena raznih korupcijskih afer, nista bila niti redna, niti honorarna državna uradnika, nego nastavljenca ministra za trgovino dr. Krajača, ki jima je dajal za njihovo delo od časa do časa posebne odškodnine.

— **Inženirji za vojno ministrstvo.** Artiljerijsko - tehnični zavod vojnega ministrstva je razpisal natečaj za 4 gojence z inženirsko diplomato ali diplomom doktorja kemije, ki jih ministrstvo odpošlje kot svoje gojence v inozemstvo v svrhu praktičnih študijev vojne kemije. Prošnje sprejema vojno ministrstvo do 15. avgusta t. l. Prednost imajo rezervni oficirji in oni, ki so odslužili vojaški rok.

— **Uradne ure v poštarnem ministrstvu.** Od 1. maja do 16. septembra bodo uradne ure v poštarnem ministrstvu od 7. do 13., od 16. septembra dalje pa od 7.30 do 14.

— **Napredovanje rezervnih častnikov.** Pravico do napredovanja ima nad 3000 rezervnih častnikov, ki kljub zakonitemu roku še niso avanzirali. Povodom razvita zastave in kongresa Udruga rezervnih častnikov v Zagrebu bo podpisan ukaz o napredovanju večjega števila rezervnih častnikov. Zato naj vsi prizadeti vložijo preko Udruga raporte, brez katerih ne bodo napredovali.

— **Kongres rezervnih častnikov.** Za udeležence kongresa rezervnih častnikov, ki se bo vršil 23. in 24. maja v Zagrebu, je naknadno podaljšan rok veljavnosti brezplačnih voznih listkov za vse vlake, razun ekspresa od 20. do 28. maja. V Zagrebu je rezervirano 200 brezplačnih prenočišč. Kobilice in večerje stane 20 do 25 Din dnevno.

— **Kongres balkanskih univerzitetnih udruženj za Društvo narodov.** V dvorani stare beogradske univerze se odpravi danes kongres balkanskih udruženj za Društvo narodov. Kongres bo trajal tri dni. Predsedoval mu bo vseučiliški profesor dr. M. Novaković. Udeležijo se ga poleg jugoslovanskih tudi zastopniki bolgarskih, srbskih

in albanskih študentov, član tajništva Društva narodov Slavik in generalni tajnik mednarodne federacije v Parizu Solmann.

— **Reorganizacija meteorološke službe.** Poljedelsko ministrstvo se je odločilo izvesti popolno reorganizacijo meteorološke službe v naši državi, ker je to v interesu napredka našega poljedelstva. Postavijo se meteorološke stanice pri vsaki instituciji, ki skrbi za povzdigo poljedelstva.

— **Zaprtega rekrutov v Beogradu.** Na svečan način je bila včeraj izvršena zaprtega vojaških novincev v beogradske garniziji. Svečanosti so prisostvovali poleg civilnih in vojaških dostojanstvenikov vojni minister in še drugi člani vlade.

— **Nov pravilnik za invalide.** V ministrstvu za socialno politiko je odoren nov pravilnik Udruženja vojnih invalidov, kakor ga je izdelal osrednji odbor udruženja. Ministrstvo socialne politike sporazumno z ministrstvom za ljudsko zdravje je uvedlo akcijo, da se v našem Primorju odpravi moderno lečilišče za vojne invalide in za državne nemeščence.

— **Koncert pevskega zbora »Sloga« v Radečah pri Zidanem mostu.** V nedeljo dne 25. t. m. ob 8. zvečer priredi pevski zbor narod. železničarskega glasbenega društva »Sloga« iz Ljubljane pod vodstvom pevovodje g. Mirka Premelca v dvorani Sokolskega društva v Radečah pri Zidanem mostu ljudski koncert z izbranim sporedom, ki bo glasbojubce občinstvo gotovo v polni meri zadovoljil. Ker je pričakovati obilnega obiska, opozarjamo na pravočasno preskrbo vstopnic.

— **Dramska sekcija J. a. a. d. Jadran** gostuje v nedeljo 25. t. m. ob 8. zvečer v Sokolskem domu v Gornjem Logatcu z veseligr »Moj srček« (Pegica mojega srca). Dramska sekcija je žela z imenovaeno veseligr, kjerkoli je gostovala, velike uspehe. Igra je zelo duhovita in zabavna in bo nudila občinstvu v Logatcu par ur smeha in zabave. V Logatcu vlada za Pegico izredno zanimanje.

— **Zborovanje članov podružnice zdajarskega in vrtnarskega društva za Kranj** in okolico ter prijateljev sadjarstva se vrši v Kranju v Ljudskem domu 25. t. m. ob 9. dopoldne. Na sporedu je med drugim: Predavanje o dosedanjih uspehih škropljenja sadnega drevja v svrhu zatiranja raznih drevesnih lišajev, ki baš v kranjski okolici vsako leto uničijo najmanj polovico sadnega pridelka. Ob ugodnem vremenu se razkaže škropljenje na ondolnem vrtu.

Iz Ljubljane

— **Zanimivo predavanje.** V nedeljo 25. t. m. dopoldne ob 10. bo v Kinu Matica predavanje o česko - slovaški borbi za svobodo in neodvisnost. Predaval bo Rasto Pustoslavšek in orisal politično in diplomatsko delo dr. Masaryka, dr. Beneša, dr. Stefanika in njih sodelovanje med vojno, da so pridobili zapadne velesile za de-jo osvoboditve českoslovaškega in ostalih slovanskih narodov izpod avstrijskega jarma, kakor tudi vojaško akcijo českoslovaške vojske, ki je težila za tem, da s svojimi operacijami podpre dr. Masaryka-Benešove diplomatske napore. Predavanje bo pojasnjevalo nad 80 slik, narejenih po fotografijah na licu mesta, iz evropske Rusije, Sibirije, Mandžurije, Japonske, Francije, Amerike itd. Predavanje priredita Zveza kulturnih društev in Jugoslovanska-českoslov. Liga.

— **Gremilji trgovcev v Ljubljani** pozivljajo na prošnjo glavne carinarnice vse one trgovce, kateri so dobili poziv v zadevi naknadnega vplačila carinskih pristojbin, da se pozivu carinarnice brez odloga odzovejo, ker se jim bo naznanilo rešenje, proti kateremu imajo pravico pritožbe v zmislu čl. 58 car. zakona. Upravnik glavne carinarnice opozarja Gremilj, da bo v nasprotnem slučaju proti onim, kateri se ne bodo odzvali pozivu, uporabil vse zakonite mere, ki so mu na razpolago. Opozarjamo, da morajo vsi oni, kateri se proti rešenju carinarnice niso pritožili, zahtevane zneske takoj plačati, ker bo v protivnem slučaju carinarnica dolžne zneske izterjala eksekutivnim putem. Končno naproša Gremilj, da se vsi prizadevi zgledajo pri carinarnici sebo in naj ne pošiljajo uslužbencev, ki v zadevi niso poučeni in tudi ne pooblaščen.

— **Načelstvo.** — **Važno za vse trafikante.** Odbor Strokovne zveze tobaknih trafikantov sklicuje za nedeljo 25. t. m. ob 7. zvečer v gostilni pri Mraku, Rimska cesta št. 3, izredni občni zbor. Trafikanti iz mesta in dežele, udeležite se ga, gre za korist vseh. Informacije in pojasnila dobite pri društvenem tajniku, Sv. Petra cesta 62, I. nadst.

— **Akademiki!** V soboto 24. t. m. ob 18. bo odprt natečaj za priučitev svetovnega jezika esperanto za visokošolce in sicer pod okriljem akademskega kluba za Društvo narodov. Natančnejše informacije na društveni deski omenjenega kluba na univerzi. Akademski klub za Društvo narodov še posebej opozarja na ta tečaj vse članke, ker se naša stremeljenja v marsičem krijejo.

— **Ljubljanski Sokol** pozivlja ponovno svoje članstvo, katere so namerava udeležiti vseslovaškega zleta v rPagi, da se najkasneje do 10. maja zgledajo v društveni pisarni v Narodnem domu, priščinje, levo, med uradnimi urami od 4. do 7. zvečer, kjer dobi vsakdo tudi vse potrebne informacije; vsak član, oziroma članica pa svojo udeležbo tudi lahko pismeno prijavijo. Pomnimo, da je zadnji termin za prijavo 10. maj ter se na kasnejše prijave ne bo moglo ozirati, ker mora biti definitivno število udeležnikov do 15. maja javljeno zletnemu odboru v Pragi. — Odbor. 449

— **Za Deželi dom kraljevo Marjo** je darovala mesto cvetja na grob blagopokojnega g. Antona Forsteria obitelji dr. Kersnikova. Din 250.—

— **Tamburaško društvo »Krim«** sklicuje III. redni občni zbor dne 24. t. m. ob 8. v Goslini L. Breskvar, Velika čolnarska ulica 17. — Odbor. 452n

— **Združeni delavski pevski zbori v Ljubljani** prirede na predvečer praznovanja 1. majnika, v petek 30. t. m. ob 9. zvečer v dvorani Uniona delavsko akademijo v korist trboveljskim rudarjem. Pevske koške izvajajo Pevsko društvo Cankar, Glasbeno delavsko društvo in Grafika, Poleg zborovega petja nastopita baritonist g. A. Zupan s soli in g. Debevec z recitacijami. Po sporedu je komerz, pri katerem sodeluje tamburaški zbor »Svoboda« z Viča. Cene sedežev od 6 do 20 Din. Ker ima prireditelj dobrodelni značaj, je pričakovati, da se je ljubljansko delavstvo brez razlike strank v obilnem številu udeleži.

— **Cvetlični dnevi.** Policijsko ravnanje objavljajo: Lansko leto so razna društva prirejala po ljubljanskih ulicah ob pomudbi cvetlic nabiranje prispevkov za razne namene. — Z ozirom na tozadevne upravičene pritožbe občinstva objavljajo policijska direktorja, da bo dovolila take prireditve samo v slučajih, kjer bo v tozadevnih prošnjah nedvomljivo dokazano, da se bo čist prebitek uporabljal samo v dobrodelne in humanitarne namene. Prošnje, v katerih ta okolnost ne bo na verjeten način dokazana, se bodo zavrnile.

— **Ekspkurzija komikov ljubljanske univerze v Italijo.** Komiki ljubljanske univerze so priredili v drugi polovici aprila ekspkurzijo v Italijo. Iz Ljubljane so odšli dne 15. t. m. ter dospeli preko Benetk v Firence, kjer jih je sprejel g. Ripaster, časni konzul naše kraljevine. V Benetkah so si ogledali historične znamenitosti benežanske kulture ter benečansko industrijo stekla, v Firenci pa kulturno historične znamenitosti in toskansko keramično industrijo. Italijanske oblasti gredo akademikom v vsakem oziru na roko. Iz Firence so odpotovali dijak v sredo v Rim, od koder obiščejo še Napoli.

— **Otroške obiske.** Kristofčič - Bučar.

Iz Celja.

— **Predavanje v Ljudski univerzi v Celju.** V ponedeljek 26. t. m. ob 20. predava član Jugoslov. českoslovaške Lige Rasto Pustoslavšek v fizikalni dvorani meščanske šole v Vodnikovovi ulici o česko-slovaški borbi za svobodo in neodvisnost. — Predavanje bodo ilustrirale originalne slike iz Rusije, Sibirije, Mandžurije, Japonske, Francije in Amerike. Na predavanju zlasti opozarjamo člane celjske Jugoslov.-českoslovaške Lige.

— **Ribarsko društvo v Celju** odda v nedeljo dne 25. aprila interesentom zarod. Razdelilo se bo 110.000 postrvic, 16.000 sulčkov in 11.000 ipanov. Vadiše se je z velikimi težavami prav lepo uredilo, tako da odgovarja sedaj popolnoma svojemu namenu.

— **Orkestralno društvo Glasbene Maticice iz Ljubljane** ne priredi svojega nameravanega koncerta v Celju sedaj, ampak še le v oktobru. — **Povečanje celjske okoljske občine.** Podobčina Lopata, ki spada sedaj pod občino Vel. Pircica, bi se smela priključiti v smislu sklepa občinskega odbora Okolice Celje tej občini. Občina Okolica Celje je bila tudi pripravljena na priključitev pospešit, vendar pa je dobila z merodajnega mesta odgovor, da treba prej počakati na novi občinski zakon.

— **Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo, podružnica Celje,** sklicuje za nedeljo dne 25. aprila zborovanje v veliki dvorani Narodnega doma. Začetek ob 9. uri dopoldne. Na dnevnem redu so zadeve, tičeče se stanovanjskih najemnikov.

— **Društvo slovenskih sodnikov** bo imelo svoj občni zbor dne 9. maja v dvorani okrožnega sodišča v Celju ob 10. uri dopoldne.

— **Sokolsko predavanje.** V četrtek 22. t. m. predava g. prof. Orožen v mali dvorani Narodnega doma o zgodovini Českoslovaške.

Izpred sodišča

Sodnikom se je predstavil včeraj dopoldne mlad fant, pa hud pretepač France Žagar, tesar pri Sv. Duhu. Ta je napadel na cesti pri Sv. Duhu brez vsakega povoda in vzroka — morda ni niti vedel koga — Franceta Krmelja in ga je začel obdelavati z nožem. Poleg več manjših ran ga je vsekal tudi v levo stegno na notranji strani. Prezrezal mu je žilo odvodnico in je prav malo je manjkalo, da fant ni izkrevljal. Žagar se je zagovarjal s polno pijanostjo, česar pa mu seveda niso verjeli in so ga poslali za osem mesecev v težko ječo in bo plačal še vse stroške in po 500 dinarjev za bolečine.

Kot drugi junak je nastopil posestnikov sin iz Goričice Rudolf Flirin. Ta pa je poklical tovariša Jančarja na boj z besedami: »Pridi gori, da te bom v klobase zrezal!« Sprla sta se namreč malo preje pri posestniku Hribarju radi Nežike, ki je zapustila Flirina in je leta sumil, da lo je pregovoril k temu tovarišu Jančar. Zmenila sta se, da gresta vprašat Nežiko, toda na poti sta se sprla in Flirin je potegnil nož, Jančar pa je pograbil kol. Pri tem je zadel Flirin tovarišu več ran z nožem in je bil obsojen za to svoje javništvo na tri mesece težke ječe; poleg tega bo plačal tovarišu 621 Din za zdraviljenje in pa 500 dinarjev za bolečine, tako da bo to javništvo precej drago.

Sledil mu je podoban junak Peter Peternel iz Drage. Ta pa je napadel svojega tovariša Jakoba Kalana na cesti med Drago in Osečecami tudi z nožem in mu je zadel kar 13 ran. Fant je zgubil toliko krvi, da ni mogel dalje. To pa je Peternela vendar le toliko streznilo, da je pomagal okranemu tovarišu do prve hiše, kjer so ga spravili domov. Z ozirom na to, da je bil res precej pijan in da sta bila oborožena oba, je dobil fant samo tri mesece ječe, toda če pride še enkrat radi noža pred sodišče, ne bo nobenega obzira več.

Vedno nedosegljivo v kakovosti ostane

Schicht-ovo milo znamke „Jelen.“

Kajti nič na svetu nas ne more napotiti, da poslabšamo naše najboljše, kakovost našega mila.

Mogoče bi nam bilo poceniti naše Jelenovo milo s tem, da bi ne porabljali „tako dobre“ surovine. Ne storimo tega, kajti nam ni samo na tem, da proizvajamo „dobro milo“, temveč nam je na tem, da proizvajamo

najboljše milo!

Iz domače kronike

Samomor 83letnega starčka. — Uboj v Beli Krajini. — Zagoneten zločin v Beogradu. — Ponesrečen beg dveh zaprtih zločincev.

V zakladno bolnico v Zagrebu so pripeljali včeraj zjutraj 83-letnega starčka Josipa Benkovića, posestnika iz Gornje Laščine. V samomorilnem namenu je starček splo cel čašo octove kisline. Nezvestnega so prepekljali v bolnico, radi njegove visoke starosti pa je malo upanja, da bo okrevljal. Benkovičeva žena je izpovedala, da je njen mož že več let udan pijaci in da se je že večkrat izrazil, da si bo končal življenje. Bil je silno nervozen, razdražljiv in nasilen. Alkohol mu je še bolj zastupil in uničil živce. Onesveščenega starčka je našel na cesti neki znanec, na kar so ga prepeljali v bolnico.

V nedeljo zvečer je bil v Gribljah v Belokrajini izvršen krvav uboj. V Zupaničevih gostilni so sedeli posestniki Anton Požeg, Matija Kralj in Miko Jakovčič. Požeg je izrazil hud prepričanje, gostilničar jih ni hotel več poslušati in je vse tri postavil pod kap. Zunaj so preprič nadaljevali. Požeg in Kralj sta se tudi dejansko spopadla in Požeg je skočil k bližnjemu plotu, odtrgal močan kol in navlil na Kralja. Ta pa je udarec prestregel, podrl Požega na tla, mu izvil kol in ga trikrat udaril po glavi. V tem je planil na Požega tudi

Jakovčič in ga z dolgim nožem večkrat zaporedoma sunil v život. Požeg je oblezel mrtev. Morilca so aretirali.

V Beogradu so prišli na sled zločinu, ki je bil izvršen že pred 15 leti. V Zorini ulici grade novo poslopje. Ko so zidarji včeraj zjutraj kopali jama za gašenje apna, so pri kopanju našli na velik, približno en meter dolg in 30 cm širok zaboj, obit s pločevino. Zaboj so odprli in našli v njem človeške kosti in lobanjo. Obveščena je bila takoj policija. Ugotovilo se je, da so to kosti neke mladenke, ki je morala biti umorjena pred 12 ali 15 leti. Policija vidi preiskavo, vendar je malo verjetnosti, da se ji bi posrečilo pojasniti zagonečn. zadevo.

V beogradskem zaporu sta se nahajala v dveh sosednjih celicah razbojnika in madžarska volhna Coca Antonić in Fehim Balković, oba iz Bosne. Zločinca pa sta si v zaporu dajala medsebojne znake ter z žlicami obojestransko kopala luknjo v zid, z navadnim nožem pa sta pilila drug drugemu okove. Te dni sta hotela pobegniti. V zadnjem hipu pa so stražniki razkrili njihne priprave ter jima beg preprečili. Utaknili so ju v nove zapore in okove.

Sport

Ilirija I. : Ilirija rez. 4 : 3 (3 : 2).

Snoči se je na igrišču Ilirije vršila tekma med prvim moštvom in rezervno Ilirije. Zmagalo je prvo moštvo, ki je vzdržalo tempo, dasi je rezerva predvedla v napadu lepo in efektivno igro. Prvi polčas je bil 3:2 za prvo moštvo, v drugem pa sta obe moštvi zabili še po en gol. Pri rezervi je ugajal napadalni trio, izvrsten je bil tudi krilec Kosenina, v obrambi pa Jenko. Kreč v голу je pokazal nenavaden talent. Prvo moštvo je bilo močno v zaledju, kjer sta zelo dobro igrala Lado in Zankl, obramba pa ni bila popolnoma kos svoji nalogi. Sobil je g. Vodišek v »dolgih hlačah«. Publikja je »drnkala« za rezervno.

Praga : Dunaj 4 : 3 (2 : 0).

V sredo se je na Dunaju vršila tekma med Prago in Dunajem, pri kateri je praško moštvo zaslužno zmagalo 4 : 3. Čehi so bili na celi črti boljši od Dunajčanov, zlasti njihova kombinacija je bila izvrstna. Zelo slab je bil napad Dunajčanov, šibka tudi krilska vrsta, v obrambi nesiguren Tandler. Čehi so imeli glavno moč v napadu. Briljant pa je zopet tudi Kada. Steplik v голу je kriv enega gola.

Potek tekme: Praga doseže v 5. minuti vodstvo po Krystalu, v 30. minuti Perner zviša na 2 : 0. V drugem polčasu Dunaj po Schneiderju (11 m) in Hössu izenači. Takoj nato zopet vodi Praga in v 16. minuti zviša Krystall na 4 : 2. V 19. minuti zviša Havel na 4 : 3.

— **Naš sport.** Najnovejša (7) številka prinaša poleg tekočih poročil o ljubljanskih in trzinljubljanskih tekmah, od katerih treba omeniti objektivno poročilo o nedeljskem nogometnem derbiju v Ljubljani, še članke o sportu v Primorju, dr. St. Perparjev članek o delu pljuč pri teku, dr. O. Žumkovič članek o tenisu, nadalje zelo informativen članek prvobitne izkušnje českoslovaškega hazenaka sporta Ante Vosačić iz Prago ter raznovrsten drobiž. Številko krasite tudi dve uspehi reprodukciji rekorderke Santlovo

in Slapničarja, prvaka Slovenije v cross countryju 1926. List se naroča v upravnistvu »Našega sporta«, Kongresni trg.

— **Klub slovenskih kolesarjev v Celju** priredi v nedeljo dne 25. aprila otvoritveno klubovo dirko na progi Celje-Vranksko-Celje (50 km). V slučaju slabega vremena se bo vršila dirka prihodnjo nedeljo.

— **Turneja Hajdukovega pomladka.** Za velikonočne praznike je priredil Hajdukove pomladke turneje po južni Dalmaciji in Crni gori. V Kotoru je Hajdukove pomladke igral dva tekmi proti SK Primorac. Zmagal je oba dni po lepih in napetih igrah s 3 : 0 in 2 : 1. Na Cetinju je Hajdukove igrače sprejel JSK Crnogorac. V Kotoru so Hajdukovi igračem pripovedovali, naj nikar ne hodijo na Cetinje, ker baje igrajo tamkajšnji nogometaši zelo brezobzirno in je tudi publika strastno pristranska. Hajdukovi pa so bili baš obratno sprejeti zelo gostoljubno, igra se je vršila popolnoma fer. »Crnogorac« goji Hajdukove sistem nizke kombinacije. Na igrišču je Hajdukove igrače spremlja vojaška godba. Splitčani so zmagali prvi dan s 3 : 1, druga tekma je ostala neodločena. Pri povratku so Hajdukovi igrali v Dubrovniku proti »Gradjanskemu« in zmagali oba dni s 2 : 0 in 4 : 1. Hajdukove pomladke je igral v osmih dneh šest tekem, ne da bi le eno izgubil.

— **Kolesarski odsek A. S. K. Primorje** vabi članstvo, odbor in častni odbor polno število na glavni sestanek v restavraciji »Zvezda« v petek 23. t. m. ob 20.30. — Načelnik. 454/n

— **Reprezentanca ZNP.** Da si zagotovi tudi letos zmago zagrebškega moštva v končni borbi za zlati kraljev pokal, je ZNP že sedaj sestavil tiam, ki bo nastopil v med mestnih odločilnih tekmah. Proizvozično je sedaj postavljeno sledeče moštvo: Mihelčič, Vrbanič, Remec, Marjanovič, Premerl, Križ, Saraz, Urbanek, Peršak, Cindrič, Giller.

— **Tržaške tekme.** Tretjerazredna Posv ziana je premagala drugorazredno Edore s 2 : 1. US Triestina : FC Pordenone 2 : 0. AS Monfalcone : Giron Trudh 5 : 1.

Gospodarstvo

Sladkorni trg

Pretekli teden je doseglo zanimanje za dogodke na Kubi vrhunec. Z napetostjo so vsi pričakovali, kakšne posledice bo imelo vmešavanje kubanske vlade v trgovino s sladkorjem. Splošno se presojalo položaj na Kubi zelo pesimistično, vendar pa ni nihče računal, da bo vlada produkcijo sladkorja omejila. Do konca marca je znašala kubanska produkcija 3.480.000 ton proti 3.314.000 tonam lani tako, da znaša letošnji prebitok 166.000 ton. Pri tem je pa izvoz razmeroma manjši kot lani. Ameriška atlantična pristanišča so dobro založena. Uvoz v Zedinjene države je znašal namreč v januarju in februarju 667.916 ton proti 647.157 tonam lani, izvoz pa samo 9645 ton proti 14.108 tonam lani. Zaloge v Angliji so res rekordne, ker se gibljejo že več mesecev okrog 500.000 ton, dočim so znašale lani samo 150.000 ton. Do konca marca so narasle zaloge v kubanskih pristaniščih na 1.200.000 ton tako, da je njihova kapaciteta, ki znaša največ 1.300.000, malone že izčrpana. Izvoz je pa znašal v letošnji kampanji do konca marca 1.323.000 ton proti 1.177.000 tonam lani. Ker so pristanišča prenapolnjena, so morali začetkom aprila delo na planacijah in v tovarnah ustaviti. Zato so tovarnarji in lastniki planacij pritisnili na vlado, naj čim prej izda zakon o omejitvi sladkorne produkcije. Proti temu zakonu so nastopili strokovnjaki, ki čes, da bi omejitve produkcije koristila konkurenci, ki prodaja svoje zaloge po višjih cenah, dočim bi se kubansko blago ne moglo prodati. Glasovanje je bilo določeno 12. aprila, toda vlada je zadnji hip preločila glasovanje na sredo. Kubanci so pa vendar le zmagali, zakaj 14. t. m. je senat sprejel osnutek omenjenega zakona. Podrobnosti še niso znane. Ne ve se, da li je omejitev produkcije prisilna ali pa jo vlada sama priporoča. Odgovor pa je, da se mora produkcija v primeri s stanjem v decembru 1925 omejiti za 10%. To pomeni, da se bo znižala letošnja produkcija od prvotnih 5.200.000 na 4.700.000 ton.

Kakšen vpliv bo imelo to na svetovni sladkorni trg, bo pokazala bodočnost. Že v ponedeljek, ko so se razširile vesti, da je vlada sprejela zakon, so začele cene naglo skakati. Ko se je pa izkazalo, da je glasovanje preloženo, so cene popustile. Takoj po sprejetju osnutka so cene znova poskočile tako, da se je zaključil teden z najvišjimi cenami. Dnevni promet je znašal na newyorški borzi začetkom tedna 68.000, v četrtek 78.000, v petek pa 97.000 ton. V soboto je nastala delna reakcija, ki pa na cene ni vplivala. Samo promet se je znižal na 37.000 ton. 13. aprila je notiralo kubansko prompt blago 4,08, terminsko za maj 2,35, za julij 2,60, za avgust 2,60 in za december 2,70. 17. aprila pa prompt 4,14, maj 2,43, julij 2,56, avgust 2,67 in december 2,78.

Londonski trg se je prilagodil newyorškemu samo deloma. Vzrok so velike zaloge v Angliji. Koncem tedna so sicer tudi v Londonu cene nekoliko poskočile, vendar je pa znašal porast za ves teden samo 2-3 pene. Ostali evropski trgi so bili seveda rezervirani, ker so čakali, kako se razvijejo dogodki na Kubi. Z Jave prihajajo poročila o veliki suši, ki je zelo škodovala plantacijam. Produkcija sladkorja na Javi je znašala lani 2.318.026 ton, letos jo pa cenijo na 2.000.000 ton.

— **Uvoz v Češkoslovaško.** Trgovinski ataše poslaništva CSR v Beogradu je dobil od vlade sledeče uradno obvestilo: »Od 21. aprila 1926 dalje bodo dovoljene češkoslovaške carinarnice uvoz blaga 6. raz. 23-33 postavke čst. carinske ta-

rife (žito, moka, mlinski izdelki itd.) samo tedaj, ako je dotično blago poslano s potrdilom o poreklu. Priznavala se bodo potrdila, ki jih izdajajo trgovske in obrtniške zbornice dotične države in ki bodo imela vizum konzulata odnosno poslaništva CSR, v čigar delokrogu se zbornica nahaja. Brez dovoljenja o poreklu se lahko začasno dovoli samo uvoz takih pošiljatev, ki so bile na železnici na dan objave ne narredbe. — Z ozirom na to naredbo češkoslovaške vlade so dobili vsi češkoslovaški konzulati v Jugoslaviji brzojavno naročilo, ma vidirajo potrdila v poreklu brez zadržka in gredo zainteresiranim krogom vsestransko na roko. Naredba velja za vse države in torej ni naperjena proti uvozu iz Jugoslavije.

— **Ravnateljstvo državnega zdravilišča Rogaska Slatina** razpisuje v kriterijem 1 lokal pripraven za trgovino ali obrt ob pogojih, ki so razvidni v Uradnem listu z dne 15. aprila t. l. št. 34, na strani 215. — Termin za vložitev ponudb je podaljšan do vključno 5. maja 1926.

— **Sestanek centralne industrijske korporacije.** Tajništvo centralne industrijske korporacije je obvestilo vse člane, da se bo vršil prihodnji sestanek sredi maja. Na tem sestanku se bo razpravljalo med drugim tudi o bodoči organizaciji gospodarskih, osobito industrijskih zbornic v zvezi z novim zakonom o zbornicah.

— **Konferenca o Obrtni banki.** Na inicijativno beogradske obrtniške zbornice se bo vršil v nedeljo prvi sestanek zastopnikov vseh obrtniških organizacij in ustanov iz naše države. Na sestanku se bo razpravljalo o ustanovitvi nove Obrtne banke. Konferenci bo predsedoval predsednik beogradske obrtniške zbornice Stojanović.

— **Bolgarsko-jugoslovenska prometna pogodba.** Med Bolgarijo in Jugoslavijo je dosežen sporazum glede železniškega prometa. Bolgarska bo imela odslej direktni tranzit za živino preko Jugoslavije.

— **Novo posojilo državne hipotekarne banke.** Državna hipotekarna banka namerava v kratkem najeti novo zunanje posojilo. V ta namen se že pogaja z inozemskimi bančnimi skupinami. Iz tega posojila bo dajala banka kredite domačim podjetnikom.

— **Katastrofalni padec poljske valute.** Poljska valuta je začela rapidno padati. V Curihu notira 54-56, v Pragi pa 300, kar pomeni, da je zlot že za 54% pod zlato pariteto.

— **Promet med našo državo in Češkoslovaško.** Koncem aprila se sestane na Dunaju konferenca zastopnikov našega, avstrijskega in češkoslovaškega prometnega ministristva. Namen te konference je rešiti vse probleme, ki so v zvezi z obnovitvijo direktnega prometa med našo državo in CSR preko Avstrije.

— **Balkanski muzej v Lipskem.** V svrhu pojačanja trgovinskih in gospodarskih zvez med Nemčijo in balkanskimi državami so osnovali v Lipskem muzej za geografsko-gospodarske predmete. Uprava muzeja bo sestavila poseben odbor, ki bo dajal tudi gospodarska pojasnila o posrednih balkanskih državah.

— **Dobave.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. aprila t. l. ponudbe za dobavo škrlja. — Predmetni pojgi so na vpogled pri ekonomskem odelnju te direkcije.

— **Kontrola zlata.** V ministristvu trgovine in industrije se je ustanovila komisija, ki bo izdelala načrt zakona o kontroliranju čistote zlatnine.

To in ono

Priloge za sprejem „Norge“, na Svalbardu

V soboto popoldne se je mesto Tromsø na svečan način poslovilo od Amundsen. V gledališču so predvajali znani film o njegovem lanskem poletu na severni tečaj. Ta film smo videli tudi v Ljubljani. Ko je stopil Amundsen v častno ložo, mu je priredilo občinstvo prisrčne ovacije. Amundsen se je za pozdrave zahvalil v daljšem govoru, v katerem je omenil, da se je pripravil pred 26 leti za samostojno polarno ekspedicijo. Pri tej priliki je kupil v Tromsø majhno ladjo »Sjón«, s katero se je napotil v polarne kraje.

V soboto ponoči se je odpeljal Amundsen s Elsworthom na parniku »Skaaluren« proti Svalbardu, kamor je prispel v torek. Radio-postaja v Kingsbayu je že v nedeljo sporočila, da so priloge za sprejem »Norge« na Svalbardu končane. Glavni hangar so gradili v največji naglici. Največje preglavice so imeli z železno konstrukcijo, visoko 35 metrov. Prvi del konstrukcije je bil postavljen na betonirane stebre že v soboto, ko je polnočno sonce po polarni noči prvič obišlo ledeno gore okrog rtiča Mitra. V nedeljo opoldne je bilo delo končano in nad hangarjem je zaplaval norveška trobojnica. Poveljni zrakoplova polkovnik Nobile je poslal v Oslo brzojavko, v kateri sporoča, da lahko poleti »Norge« iz Gatčine vsak hip. Vendar pa ni pričakovati, da bi startala ta teden.

Koliko se rabi za življenje v raznih državah

Walter Moosmayer, član nemškega inozemskega zavoda v Stuttgartu, je sestavil zanimivo statistiko o potrebi pregled mesečnih izdatkov za skromno življenje samca odnosno 4 članskega rodbine v posrednih državah. Podatki se nanašajo na povprečni indeks koncem marca. Prve številke označujejo izdatke za samca, v oklepaju pa za 4 člansko rodbino.

V Albaniji potrebuje samec mesečno 3000-4000 Din, 4 članska rodbina 6000 do 7600 Din, na Angielskem 4600-4800 (4800-6000), v Avstriji 1400-1800 2400 do 3200, v Bolgariji 720-1800 (1100-2600), na Češkoslovaškem 2000-2400 (2600-3400), na Danskem 3000-4500 (4800-7200), na Finskem 1800-2000 (3600-6000), v Franciji 1400-2200 (2 tisoč do 3600), na Grškem 2000-3400 (4000-5400), v Jugoslaviji 2000-3000 (2500-7000) na Madžarskem 2100-2800 (3200-4200), na Poljskem 2100-3000 (4200-6000), v Rusiji 5000-10000 (10 tisoč do 15 tisoč), na Španskem 1600-1800 (2400-3200), na Švejskem 3200-4000 (5200-8000), v Švici 2200-2400 (4400-4800), v Turčiji 2200-2900 (3600 do 4800), v Zedinjenih državah 3000-4300 (4000-6000), v Meksiku 3000-4200 (6000-8400), v Argentini 2400-4000 (4000-8000), v Braziliji 2900-4300 (5800-10800), v Urugvajju 2000-4000 (4500-7500), v Egiptu 4800-6000 (7200 do 12.000), na Kitajskem 5600-7000 (11200-14000), na Japonskem 8400-12 tisoč (12.000-16800), v Angleški Indiji 4200-5000 (600), v Palestini 2400-3600 (4800-6000), v Avstraliji 3800-6000 (7200-9600).

Podatki se nanašajo večinoma na življenje v večjih mestih in so preračunani v našo valuto po približnih tečajih tujih valut. Najdražje je torej po naši valuti življenje na Japonskem. Kitajskem in v sovjetski Rusiji, razmeroma najceneje v Bolgariji in Španiji. V koliko pa so Moosmayerjeve ugotovitve točne, je seveda drugo vprašanje.

Hitrostni rekordi

Po hitrosti je na prvem mestu svetloba: ki preleti v sekundi 300.000 km. Ta hitrost je seveda za človeka brez pomena, ker je s svojimi prometnimi sredstvi nikoli ne bo dosegel. Največjo hitrost, ki jo je kdaj dosegel človek, beleži zgodovina ameriške aviatike. Američan A. William se je dvignil z aeroplanom zelo visoko ter se nato spustil navpično proti zemlji. V višini 51 metrov je izravnal aeroplan in pristal brez vsake poškodbe. Ta eksperiment je večkrat ponovil in ko so preračunili slednjo hitrost, se je izkazalo, da je padel s hitrostjo 5 milj 8045 metrov v minuti, torej 482 km na uro. Z avtomobilom so dosegli največjo hitrost 6. aprila 1922 v Ameriki, kjer je prevozil avto 304 km na uro. Z motociklom je bila dosežena hitrost 157 km na uro. Lokomotiva lahko prevozi v najboljšem slučaju 197 km na uro. Motorni čoln je dosegel rekord v hitrosti 110 km na uro.

Zivali se seveda ne morejo meriti z modernimi prometnimi sredstvi. Golob preleti 85 km na uro. Konj je dosegel rekord z 1050 m v minuti. Rekord v hitrosti s kolesom je znašal 52 km na uro. V teku je bil dosežen rekord s 100 v sekunde ali 36 km na uro. V plavanju je bil dosežen rekord z 7 milj v 22 min, 36 sek. v stoječi 7 km na uro pa v tekoči vodi.

Boj proti modernim plesom v Budimpešti

Madžarsko notranje ministristvo že delj časa opaza, da pleše mladina v Budimpešti moderne plesne, na način, ki izpodkopava moralne temelje. Plesni učitelji popolnoma zanemarijo madžarske narodne plesne, kar nasprotuje predpisom notranjega ministristva. Zadržne čase se poučuje ples v plesnih šolah s pomočjo jazzbanda, kar zelo slabo vpliva na mladino.

Madžarski pedagogi trdijo, da so moderni plesi krivi, da nosijo dekleta in dame kratka krila. V dolgih krilih se namreč ne da plesati. In tako se je pojavila te dni v budimpeštanskih plesnih šolah takozvana letuča policijska komisija, ki opazuje, kako se vede mladina pri modernih plesih. Poleg tanga in foks luesa je najmodernejši charleston, ki ga pa čuvarki morale na vse načine preganjati. Pripetilo se je že, da je policijska policijska komisija plesnega učitelja iz dvorane in ga opozorila, da ima ta ali ona devojka prekratko krilo, da ta ali oni plesalec preveč stiska svojo plesalko itd. Drugo vprašanje je seveda, zakaj madžarska vlada prepoveduje moderne plesne v plesnih šolah, na drugi strani pa mirno gleda, kako se pleše po vseh kavarnah in gostilnah v Budimpešti dan za dnem pozno v noč. V Budimpešti so namreč zelo v modi tako zvane čajne plesne ure, ki trajajo povsod najmanj do polnoči.

Pomotoma zadela 65.000 frankov

Na velikem konjskem dirkališču Saint Cloud se je pri nedeljskih dirkah primeril nenavaden slučaj, da je zmagal triletni konj Murrols, kojega šanse so bile minimalne. Murrols se ni briga za slabe šanse, ki so mu jih pripisovali in je zmagal v krasni dirki pred 19 svojih konkurenti. Ker ni nihče stavil na tega konja, je postavil totalizator pravi rekord. Pri stavi na zmago je totalizator izplačeval za 10 frankov 3154 frankov, za plasma to je pri zmagi kot drugi ali tretji za 5 frankov 1225 frankov. Neka dama je pomotoma stavila na »Murrolsa«. Po tekmi je prejela a svoj vložek 250 frankov je tako proti volji dobila lepo vsoto 65.606 frankov, kar pomeni eno največjih svot, ki jih v zadnjih letih plačal totalizator pri konjskih dirkah v Saint Cloud. Gospa svoje pomote to pot gotovo ne bo obžalovala.

„ne vjeužete?“

da eden par nogavice z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih? Kupite eden par, pa boste verovali. Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene.

Ruske restavracije v Parizu

«Cri de Paris» priobčuje sledečo zgodbo iz življenja ruskih emigrantov v Parizu:

Iznani ruski plemiči, baroni in principi so šli moliti v rusko cerkev za povratek carja. Pred cerkvijo stoji dolga vrsta avtomobilov. To pa niso luksuzni avtomobili, temveč avto-taksi, ki čakajo na svoje soferje. Po molitvi gredo plemiči v zajutrkovalnico, kjer prodajajo kavjar. Vstopi ukrajinski princ, ki že dva dni ni ničesar jedel in nima v žepu niti fička. Obrne se k soferjem — bivšim kolegom, in jih prosi, če bi smel pokusiti njihov kavjar. Soferji mu postrežejo s kavjarjem in žganjem, nakar plemič odide. Zvečer se vrača. Ima sto frankov, ki ga peko v žepu. Odide v sobo za boljše goste, kjer ga pozdravi natakarka, bivša baronica. Njen mož je bil predsednik senata v Petrogradu in finski minister. Baronica in princ se poznata iz Carigrada, kjer sta se seznanila pred 6 leti. Oba sta čistila angleškim častnikom čevlje v Corne d'Or. Baronica je bila pozneje vzgojiteljica pri neki bogati turški rodbini. Zdaj sta se zopet srečala.

Orkester igra otožne melodije. Med muzikanti je bivši carski vojskovodja general K., ki je vodil rusko armado proti Avstriji. Ko nehajo igrati, sedejo za mizo, da popijejo čašico vodke. Med njimi je tudi bivši intimni prijatelj Rasputina. V restavracijo vstopijo s svojimi »damami« trije postrešček iz Marseilla. Med vožnjo so zaslužili nekaj denarja in zdaj bi radi jedli.

— Gospa, — vpraša eden natakari. — kaj ste počeli v Rusiji?

— Bila sem baronica.

— Ej, Marusja, ali slišiš, baronica ti nosi na mizo.

Službe iščem 1272
kot trgovski pomočnik, pisarniški uradnik ali pomočnik carinskega posrednika. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod »Oženjen«.

Kuhinjska oprava 1274
nova, belo emailirana, se ugodno proda. — LOKAL, manjši, na prometni cesti, se odda proti odškodnini. Naslov za oboje pri upravi Slov. Naroda.

POZORI! Radi ugodnega nakupa surovini nudi po izredno znižanih cenah vse vrvarske lasne izdelke iz dolge konoplje kakor vrvi za stavbe, perilo itd. Strango, usde, camgelo, oprti, trine, tesarske in zidarske vrvice, šnite, molvoz (špagi) itd.

Prva kranjska vrvarna in trgovina s konopelino

Ivan N. Adamič

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 31
MARIBOR, Veitrijska 20

Telefon 411. Telefon 484.

Na debele! 1223 Na drobne!

Vsakovrsten žagani in tesani les

(suhe deske, trami) za mizarje in tesarje, vsako množino po najnižji ceni se dobi vsak čas v največji zalogi pri tvrdki

FRAN ŠUSTAR,
lesna industrija in trgovina, parna žaga
Ljubljana, Dolenjska cesta 12

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana
Dolenjska cesta 15 in Gosposvetska c. 2
(v bližini kavarne »Jure«)

Se priporoča. — Izvršitev točna, cene zmerno. 78-T

Obnovite naročnino!

Strojepiska

poštena in pridna, zmožna tudi slovenske steno-grafije, večša slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika — išče službo. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Strojepiska/1259«.

Dijak
se sprejme s 1. majem na dobro domačo hrano in stanovanje. — Ponudbe pod »Din 600/1262« na upravo »Slov. Naroda«.

Trompete

vse plehstne trompete, telovrgove hitro in precizno popravila tvrdka

Alfonz Breznik,
LJUBLJANA, Metelcova tr. 3 (poleg magistrata)

Klavirje

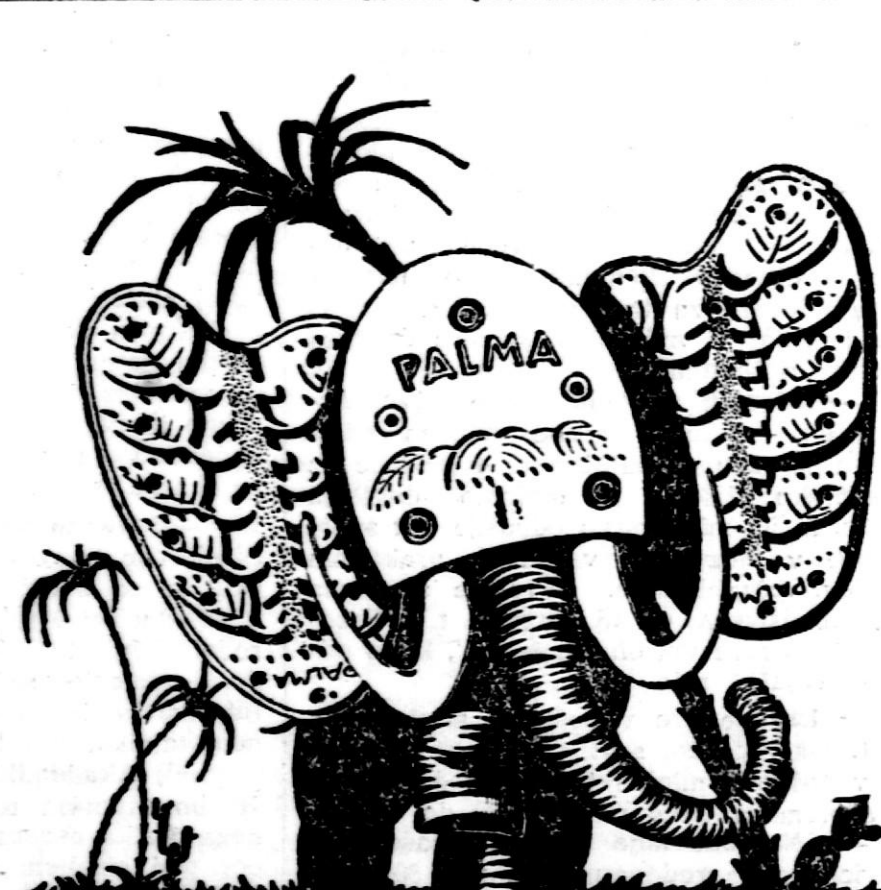
harmonije na obroke in posodo svetovno najboljša: Steinway, Höpfer, Bösendorfer, Förster, Stügel original etc. dobite le v veliki zalogi in izbiro strokovnjaka in bivšega učitelja Glasbene Matice

Alfonz Breznik,
Ljubljana, Metelcova tr. 3 (poleg magistrata) 97-T

«Mirija»,
Kralja Petra trg 8, telefon 220. — Premog, drva, koks, cement. 53/T

Delikatesna trgovina

dobro idoča, v strogem centru Zagreba — se radi rodbinskih razmer — zelo ugodno proda. — Cenj, ponudbe na: S. Kotković, Zagreb, Cvetna cesta 21. 1179

Palma

Vztrajne Palma-kaučukaste pete in podplati so napravljeni iz najboljših surovin, varujejo Vaše obuvale, so trikrat trajnejši kakor usnje in Vam omogočajo elastično hojo. Ni razkošje, ampak neobhodna potreba vsakega človeka.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi **Rajko Turk**, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9, nasproti carinarnice. Revizija pravilnega zaračunavanja car ne po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI

specijalni predmeti brez konkurence

blago za gospode in dame, zadržane iz čiste volne čvrste kvalitete in najmodernejših vzorcev razpošilja po jako nizkih tovarniških cenah več nego 40 let kot strogo solidno svetovno znano tvorniško skladišče suknja

SIEGEL - IMHOF, BRNO,
Palackého třída 12.

Vzorec gratis in franko. Isto tudi privatno.